

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 2 – ĐỀ 3**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10****BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU****Thời gian làm bài: 90 phút****I. ĐỌC HIỂU (6đ)***Học sinh đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi phía dưới***BÀ LÃO LÒA**

(Vũ Trọng Phụng)

76 tuổi đầu, mỗi bữa thất thểu ăn một lưng com, bà lão lòa ở nhờ một đứa cháu họ, thật đã lắm phen cực nhục. Cháu bà, bác đánh giậm, với vợ, một chị mò cua bắt ốc, khôn thay, dưới nách hai đứa con mọn, cũng lắm phen nhăn nhó vì chẳng đủ ăn. Hai mươi năm về trước, bà lão lòa này còn là người có của trong làng. Con trai bà nó chơi, nó phá, nó bán ruộng, cầm nhà rồi nó bỏ bà nó đi, chẳng biết đi đâu, lòng mẹ đối với con tuy có giận mà vẫn có thương, bà khóc lóc một mình đến nỗi lòa cả mắt. Trong thời bà còn giàu có, ngoài những việc cúng tiền tô tượng đúc chuông, bà còn năng giúp đỡ kẻ nghèo khó; trong họ ngoài làng, nhiều người đã được nhờ bà mà đến khi bà gặp bước khôn cùng thì chẳng ai thương cả. Cũng vì xưa kia đã nhiều phen ngửa tay nhận lấy đồng tiền cứu giúp của bà, bác đánh giậm đành cắn răng, vuốt bụng, nhắm mắt nuôi cô trong lúc hoạn nạn. Nhưng vốn bị ma nghèo ám ảnh, mới nuôi cô được độ ba năm, bác đánh giậm đã thấy nản lòng. Cái cảnh túng bấn nó thường đẩy người ta vào chốn bần nhơ, nó thường buộc người vào vòng tội lỗi, đối với bác đánh giậm, ác hơn, nó làm bác quên bỏ cả lương tâm. Quên hẳn cái ơn ngày trước,

bác ta chỉ còn biết xót ruột khi bà lão lòa lò rò ngồi vào mâm, cướp cơm của vợ, của con nhà bác.

Buổi chiều hôm ấy... Trước túp lều tranh xiêu vẹo như chỉ còn chờ một trận gió to là đổ ụp xuống, cái sân đầy những bã mía, lá khô, một mâm cơm bát đũa mọc trong đê đĩa cá rô kho chuối với đĩa cá đen sịt đen sì, cầm trên tay mấy bát cơm ngô vàng ói, bà lão lòa, bác gái và hai đứa bé chỉ còn chờ bác trai rửa mặt rửa chân tay, ngồi vào là cùng cầm đũa. Đàn ruồi vù vù bay lung tung như đánh trận, hết bầu đầy vào mấy nốt mụn chốc trên đầu thẳng cụ còn lại bay xuống đặt mình vào đĩa cá.

Bác trai, người mảnh khảnh, đen như củ sừng, trán răn, má hợp, mặt kèm nhèm, mặc cái áo vải và đã đến năm mươi miếng mụn, đóng khô, vừa ngồi xôm xuống đất cầm lấy bát cơm, vợ đã vội hỏi:

- Bố nó hôm nay kiếm được bao nhiêu tất cả...? Ấy tôi chỉ được có bốn sóc cua hai xu với một mẹt tôm riu năm xu là bầy dẫy thôi. Gạo ăn bữa mại hết rồi [...]

Bà lão lòa, ăn hết một lưng, tay lấy bẫy chìa bát ra toàn xin ít nữa, chưa kịp nói, bác gái đã quát:

- Hết rồi... Còn đâu nữa mà chìa mãi bát ra... Đến tôi đây quần quật suốt ngày, đã ốm cả xác mà cũng chỉ được có ba lưng thôi đấy... Bà không phải làm gì, ngồi nhà ăn ít cũng được.

Bà lão giật mình, đó người ra một lúc rồi đứng lên đi vào trong nhà, ngồi xuống bậu cửa, lấy cái tăm gài trên mái tóc xuống xia răng. trong trí nhớ của bà lại thấy hiện ra:

[...] Giữa chợ gần chỗ hàng gà, hàng cá, mùi hôi tanh xông lên nhưc đầu, một đám đông xúm quanh một người đàn bà ăn mặc rách rưới, tay ôm đứa bé chừng bốn năm tháng.

- Thưa bà, cháu chỉ lấy có năm đồng thôi đấy ạ.

- Thôi, chả của đâu mà trả đến năm đồng. Trông gầy thế kia, biết rồi có sống được không? Ba đồng đấy, bằng lòng đi!...

- Rõ tội nghiệp chưa! Tôi mà có năm đồng thì tôi trả ngay..!

Bỗng có một bà ăn mặc lạ là, phúc hậu, len lỏi vào cất tiếng đồng dục hỏi:

- Này nhà bác kia! Làm gì mà đến nỗi phải bán con đi thế?

- Thưa bà, nhà con phải bệnh, liệt giường liệt chiếu đã hơn nửa tháng nay, không có tiền thuốc thang gì thì chết mất. Con phải bán cháu đi để cứu lấy nhà con...

- Này..! Cứ ẵm cháu về, đừng có bán nó đi mà phải tội đấy! Năm đồng đây tôi xin giúp. Hãy cầm về mà liệu thuốc men cho bác trai. Người kia ngạc nhiên ngơ ngác nhìn lên, mãi chưa dám tin là thật, bàng hoàng như đang lúc chiêm bao... phục ngay xuống đất mà rung rức khóc. Đám người tản mát, có kẻ thì thào: người đâu mà phúc đức tề.

Ấy đó, đổi lại bao nhiêu điều thiện xưa kia ông trời cay nghiệt nay đều trả bà bằng hai con mắt lòa với một cảnh ăn gửi nằm nhờ cực kỳ khổ sở. Cho rằng kiếp xưa tiền oan nghiệp chướng chỉ đây, nghĩ thương mình, thương đứa con bất hiếu, thương vợ chồng con cái bác đánh giậm, bà lão lòa thôn thức, trên hai gò má răn reo lại thấy mấy giọt nước mắt chảy ròng ròng. Bà lão gục đầu xuống gối tí tê khóc không ra tiếng, chỉ thấy sụt sùi hậm hực, khiến thằng cu con lò rò bò đến với bà, không hiểu ra sao bỗng cũng khóc thét lên. Bác gái chạy vào bực mình xia xói [...]

- Trời làm đói kém thế này, vợ chồng chúng tôi không thể nuôi bà được nữa

đâu, bà phải liệu mà giúp đỡ chúng tôi mới được. Rồi từ mai trở đi, để thằng cháu nó giắt bà ra đầu đê, bà ngả nón dưới bóng cây gạo mà ngồi, thấy tiếng người chợp búa qua lại thì bà chìa rá ra xin, nếu có được mỗi ngày một vài xu cũng là đỡ được cái mồm bà rồi đấy...

Đã được nửa tháng nay, sáng nào cũng thấy thằng cu lớn dắt bà ra ngồi đầu đê rồi chiều đến lại dắt về... Chẳng may, nếu hôm nào về tay không thì vợ bác đánh giậm - cháu bà - lại nghiêng răng xĩa xối thậm tệ:

- Hôm nay chẳng ai thí cho bà đồng nào..! Bà có biết thế là bà lại ăn phần com của thằng cu lớn đấy không? Từ mai, bà liệu mà kêu to lên mới được... Hay tại bà ngồi dưới bóng cây mát mà ngủ thiếp đi...? Bà liệu đấy...!

Bát com ngô điểm quả cà thiu, bà lão lòa trước khi và vào mồm đã chan đầy như canh bằng nước mắt.

Một ngày kia, trời tháng ba nắng gay gắt, bà lão lòa dưới gốc cây gạo, ngồi từ sáng đến quá trưa, bụng đã đói mềm mà chẳng thấy người khách đi đường nào vớt cho lấy một đồng trinh...bồn bề im lặng như tờ. Hai cánh tay khăng khiu ôm lấy bụng mà nhăn nhó, cổ quặt lại với cái đói nó cào xé ruột gan, bà lão lòa thờ hờn ha hờn hên.

Chợt có tiếng người giẫm lạo xạo trên đồng lá khô, đi về phía mình bà lão vội chìa ngay nón:

- Lạy ông đi qua, lạy bà đi lại...! Cứu cho thân tôi lấy một miếng com...

- Tôi đây...! Phải ai đâu mà lạy với lạy...? Bà được đồng nào chưa thì đưa đây cho tôi...

- Đã được đồng nào đâu...? Chẳng thấy ai đi qua đây cả... Mẹ nó có dắt tôi về thì dắt, tôi đói lắm rồi...!

- Bà đói à? Bà đói thì để tôi no à? Bà hãy ngồi đây xem sao, buổi chợ chiều nay, rồi họ về qua đây nhiều... chốc nữa, tôi sẽ bảo thằng cu nó ra nó dắt...

Rồi bác ta thoăn thoắt bước đi...Bỗng trên trời mây kéo đen nghịt tối sầm hẳn lại, rồi nổi một cơn giông. Bác đánh giậm chạy vội ra sân vợ quần áo đem vào nhà, giục thằng cu lớn mau mau chạy ra để dắt bà về kéo mưa to gió lớn. Nghe câu ấy, bác gái ngồi ôm con một góc giường cau mày ngẫm nghĩ: Thật vậy! Ba bốn năm nay, bác ta đã nhịn như nhịn cơm sống ấy rồi, quá lắm thì không chịu được. Mặc kệ bà ấy! Để bà ấy chết quách đi cho rảnh mắt.

[...] Không, không! Không thể thế được... Bà lão ấy chỉ là một bà cô... mà lạ là cô họ chồng, có lẽ nào báo hại mãi nhau.

Kìa! Thằng cu! Tao bảo thế nào...? Không bỏ bếp đây mà ra dắt bà về à?

Bỗng bác gái đặt phịch con xuống giường, quặn mình nhăn nhó:

- Ôi trời đất ôi...! Ôi trời đất ôi...!

- Chết chữa... làm sao thế? Sao thế hở mẹ nó?

- Sao mà bụng tôi cứ thấy đau xoắn lại thế này! Ôi trời đất ôi, đau thế này thì đến chết mất thôi

- Chết chữa! Kìa thằng cu.. ẵm em đỡ đi.. đỡ đi cho nó nín rồi dậy đấm cho u mày một chốc... để tao đi nướng hòn gạch mà chườm bụng vậy... Rõ khổ chữa?

[...]Tiếng sấm động ù ù, mỗi khi chớp nhoáng chớp nhoáng nó lại nom rõ thấy giữa những vũng bong bóng phập phồng, những dây nước rùng rùng từ mái tranh rủ xuống. Chợt nghĩ đến bà nó ở ngoài đầu đê không biết ra sao, quay lại nhìn thì bố nó vẫn lúi húi dọn cơm, nét mặt thản nhiên như không, thằng cu phụng phịu nét mặt, hỏi gắt:

- Kia thày! Thế bà ở ngoài đầu đê,

Nó chưa nói hết câu, bố nó đã như bị một luồng điện giật nảy người ra, mắt tròn xoe, mãi mới nói được.

- Chết chữa! Biết làm thế nào bây giờ. U mày đau bụng, kêu rồi rít lên, làm tao cũng quên bằng đi mất...

- Thế thì chắc bà chết rét mất rồi... Còn gì nữa...

Nghĩ đến cái chết của bà lão lòa ở ngoài đầu đê - tình cháu đối với cô – bác đánh giậm rùng mình, rợn tóc gáy nhưng bác tự dôi lương tâm, bác đáp lại con:

- Ôi già... chả việc gì phải sợ.. để bà lại không biết lần mò đến một cái quán nào đấy mà ăn hay sao...?

Rồi bác gọi vợ con dậy ăn cơm. Bữa ấy bác gái tuy kêu đau bụng mà cũng cố ăn được đến bốn năm lưng, mặc dầu hai đứa bé không thấy bà nó đâu, thường nhắc đi nhắc lại. Trời vẫn mưa, lúc to lúc nhỏ, rả rích suốt đêm.

Sáng hôm sau, ánh sáng mặt trời xé những đám mây bay tan tã, chiều xuống trông lại càng tươi càng đẹp. [...]

Bác đánh giậm hôm ấy dậy rất sớm, đóng khố, cài rô, vác vọt ra đi... Mon men ở dưới chân đê, lội lồm bồm qua mấy vũng bùn lầy xa xa, phía dưới cây gạo - chỗ bà lão lòa vẫn ngồi, bác thấy giữa ruộng, trong một đám mạ xanh tươi tốt, một đàn quạ, con bay con liệng, kêu sào sạc rồi đậu xúm xít vào một chỗ. Bụng tưởng hẫng là một tổ rắn chi đây, bác ta vác ngay một vọt tre lên mặt rồi phăm phăm chạy lại. Đàn quạ vùng bay lên rồi tản mác đi... Chao ôi! Bước vừa đến nơi thì bỗng bác ta rú lên một tiếng, trợn mắt rít răng mà ngã phục xuống.[...]

(<https://by.com.vn/YYE12>)

Câu 1: Những dấu hiệu KHÔNG cho biết văn bản trên là truyện ngắn?

- A. Nhân vật ít
- B. Dung lượng ngắn (gần 4 trang)
- C. Sự việc diễn ra chủ yếu ở một gia đình
- D. Phản ánh xã hội rộng lớn

Câu 2: Dòng nào nói lên thông tin từ nhan đề của tác phẩm?

- A. Đề tài
- B. Nhân vật chính
- C. Chủ đề
- D. Bức thông điệp

Câu 3: Nhân vật chính của truyện ngắn trên là?

- A. Bà lão lừa
- B. Hai mẹ con bà lão lừa
- C. Bà lão lừa, hai vợ chồng người cháu họ
- D. Hai bố con người cháu họ

Câu 4: Nội dung của đoạn mở đầu văn bản là?

- A. Cực nhục và kị ức
- B. Bà lão chết trong mưa gió

C. Gia cảnh bà lão lòa

D. Bà lão lòa phải đi ăn xin

Câu 5: Nội dung nào sau đây nén nhiều sự việc (hàm súc) có khả năng phản ánh số phận của nhân vật như tiêu thuyết?

A. Bà lão lòa phải đi ăn xin

B. Gia cảnh bà lão lòa

C. Bà lão chết trong mưa gió

D. Cực nhục và kí ức

Câu 6: Đoạn có chứa nội dung Cực nhục và kí ức sử dụng thủ pháp nghệ thuật chính nào? Để làm gì?

A. Đối thoại để làm nổi bật bản chất của người cháu dâu

B. Tái hiện hồi ức để làm nổi bật tấm lòng nhân hậu của bà lão

C. Đối lập tương phản để khắc họa nỗi cực nhục hiện tại của bà lão

D. Đối thoại để làm nổi bật tình cảnh cơ cực của vợ chồng người cháu họ

Câu 7: Các sự việc trong tác phẩm được sắp xếp theo trình tự nào?

A. Thời gian

B. Không gian

C. Hiện thực, hồi ức đan xen

D. Tất cả các ý trên

Câu 8: Dòng nào nói lên cảm hứng bao trùm toàn tác phẩm?

- A. Phê phán người cháu dâu tẻ bạc
- B. Xót thương cho bao kiếp người cơ cực
- C. Ngợi ca tấm lòng cậu bé (con trai người cháu)
- D. Lên án người con trai của bà lão lừa

Câu 9: Phân tích lời nói, hành động người cháu họ của bà lão lừa khi vợ kêu đau bụng, khi bà lão lừa ở ngoài đê trong mưa cho đến sáng hôm sau để thấy được bản chất con người này (1đ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 10: Em hãy viết tiếp câu chuyện về 3 nhân vật trong gia đình người cháu họ sau khi người chồng rú lên một tiếng, trợn mắt rít răng mà ngã phục xuống ngoài cánh đồng (khoảng 5-10 câu)(1đ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

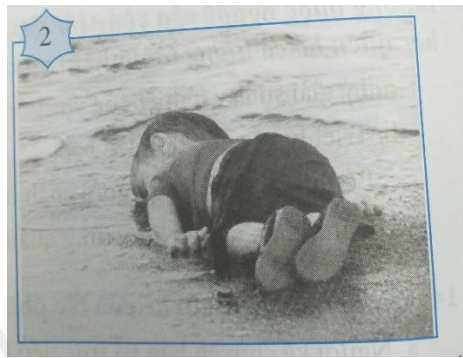
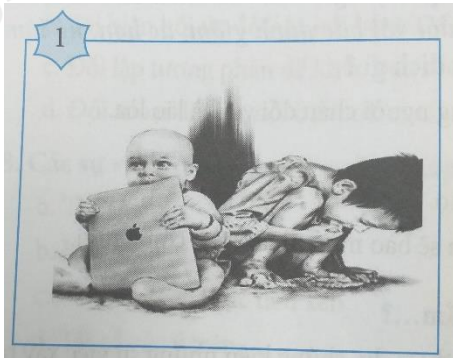
.....

.....

.....

II. VIẾT (4đ)

Câu 1: Quan sát 2 bức ảnh sau và trả lời câu hỏi a,b (1đ)

a. Chỉ ra nét tương đồng và khác biệt ở 2 bức ảnh trên và đề xuất một chủ đề liên quan tới hai bức ảnh

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Bức ảnh nào gây nên cảm xúc mãnh liệt ở em? Yếu tố nào gợi lên cảm xúc đó?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 2: Chọn 1 trong 2 đề sau:

Đề 1: Viết bài luận thể hiện suy nghĩ, thái độ và quan điểm của cá nhân về vấn đề được phản ánh trong bức ảnh số 2

Đề 2: Viết bài luận phân tích truyện ngắn Bà lão lòa

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

